

A TENGERPART

POLITIKAI NAPILAP.

IX. évfolyam.

FIUME, szombat 1912. április 6.

77. szám

Szerkesztőség és kiadóhivatal (telefonszám 229).
Gradinata del Sasso Bianco 3, Wurzer ház I em.

Nyomda telefonszáma (sürgős esetekben) 932.

Felolós szerkesztő:

MURAI JENŐ.

Előfizetési ár:

Egész évre 24 kor. | Negyedévre 6 kor.
Félévre 12 kor. | Egy óra 2 kor.

Egyes szám ára helyben 6 fillér.
Hivatalos hirdetések 6 hasábos petit sorja 60 fillér.

A pénzügyi válság.

(H. I.) A közép-európai pénzügyvilág két vezető férfija, akik magas órálásból tekintik át a gazdasági életet, néhány héttel ezelőtt bizalmas figyelemzestést intéztek a bankok igazgatóihoz. A bizalmas intések nyilvánosságra kerültek és riasztó hatást idéztek elő. Az első vészkiáltást *Havenstein*, a német birodalom jegybankjának vezérigazgatója hallatta. És ennek az intellemtnek nyomban ntána visszhangot adott *Pranger* udvari tanácsos, az Osztrák-magyar jegybank vezértitkára.

A tőzsdét kellemetlenül érintette ez a két intő szózat. Eleinte úgy magyarázták, hogy azok az urak vagy túlzott aggodalmaskodásból, vagy talán épenséggel az előre törtető új elemek nagy sikerei felett való „irigységéből” igyekeztek a pénzpiacot a spekuláció mámorából felrázni; hogy a maguk monopóliumát féltik, a maguk osztalékát akarják fokozni. De az események és fejlemények immár nagyon is igazolták amaz intő szavakat.

Az aggodalmak nem támadtak máról holnapra. *Havenstein* már a marokkói viszály idején mérlegelte Németország gazdasági erőit és nem találta azokat elegendőnek a francia-angol szövetséggel való mérkőzésre. Tudta, hogy a német gazdasági élet izmos, duzzadó fáját a szu kezdi őrieni, hogy a hatalmas ipari föllendülésben sok a látszat, hogy több nagy pénzügyi és ipari vállalat tulságosan terjeszke-

dik és a tultermelés lejtőjére lép, hogy a nagy bankok tárcáiban a tulsok váltóanyag közé egészségtelen értékek is keveredtek; hogy a tömeges tőkeemelések jórészt nem az egészséges fejlődés, hanem a vakmerő spekuláció, nagyzási mánia eredményei, sőt sok esetben csak a szenvedett veszteségek leplezgetése végett váltak szükségessékké.

És azóta a világhelyzet egyre bonyolódott. A kolonizálási láz — ami előre volt látható — Franciaországból átharapózott Olaszországba és ezt a gyönyörűen fejlődő államot egy kalandos vállalkozásba sodorta, mely azóta az olasz népnek tömredék keserű csalódást, az európai diplomáciának pedig minduntalan megújuló súlyos gondokat okoz. A világpolitika zivataros légáramlatai idegesekké tették az egymást féltékenyen megfigyelő legnagyobb tengeri hatalmakat és érzékeny képzelődésű, vagy a hatodik érzékkel ellátott megfigyelők az Északi tenger angol partvidékén már csatára kész *Dreadnought*okat láttak a német partok felé evezni. A fegyverkezési láz sulyosbodott és úgy a berlini mint a londoni parlament óriási új adókat szavaztak meg hadicélokra. Ez még a múlt évben történt.

És most, ez évi februárban a babérok után lihegő olaszok hol az albán partok, hol a még veszélyesebb *Dardanellák* körül settenkednek, hadi dugárut szimatolnak minden francia hajón, bombázzák *Beyruthot*, égő csó-

vával közeleznék „Európa örült löporos hordója”, a Balkán félsziget felé.

És mindezekhez járul az angol bányászok forrongása, amely márciusban páratlan aranyu sztrájkot eredményezett, kiszámíthatatlan gazdasági rázkódást idézett elő és valóságos polgárháboru perspektívája elé állította Angolszágot, épen akkor, mikor a brit birodalom kormány-férfiait sulyos külpolitikai gondok aggasztották.

Igy aztán természetes volt, hogy Németország és Ausztria-Magyarország jegybankjainak vezető férfiai megadták a vészitelt és arra figyelemzestették az üzletvilágot, hogy vihar köledik, hogy fegyverszemlét kell tartani, meg kell vizsgálni, hogy szárazon van-e a puskaporunk, el vagyunk-e készülve a megpróbáltatások idejére.

A fegyverszemle nálunk is megtörtént mindenfelé és sok helyen az tűnt ki, hogy a fegyverek rozsdásak, alkatrészeik könnyelműen, hibásan vannak összeröva. Recsegés hallatszott egyik-másik bankpalotából. Súlyos válságba jutott egyik legambiciózusabb középbankunk. Egy pisztolylövés dördült el, amelyől megrendült egyik legkapaszkodóbb kisbankunk.

Most már megértjük, hogy immár hetek óta a nagy pénzpiacokon és Budapesten miért drágul a pénz, miért szorítják meg a bankok a hiteleket, miért emelkednek a devizák. Most már láthatjuk, hogy a pénzpiac feszültségének igen komoly háttere van.

„A Tengerpart” tárcája.

A költő unokája.

(Az ünnep után, amelyet a nagy költő emléktáblájának leleplezése alkalmával rendeztek a költő szülővárosában, fáradtan térnek haza a szállóba a nagy költő unokája meg a felesége. Az unoka: harminckét-harmincöt esztendősen szép, magas férfi. Nem követte dicsőséges nagyapja nyomdokait, miután azonban a magyar állam nem lehet hálátlan ahhoz a nagy névhez, amelyet visel, megtették igazgatóiak egy olyan intézetnél, ahol az állam rendelkezik. A felesége huszonnyolc esztendősen lehet. Kicsit kövér, hamvasszőke hajú, de egészen közönséges arcu asszony. Van egy háromemeletes háza a körut valamelyik mellékutcájában s azért ment férjhez a nagy költő unokájához, mert a barátói el voltak ragadtatva, hogy milyen szép ember.)

A férfi (Leül a diványra): Borzasztó, milyen fáradt vagyok! Csakhogy vége van már ennek az egész komédiának.

Az asszony: Leülhetnél volna sokszor, hát miért nem ültél le?

A férfi: Mert mindig odajöttek hozzám ezek az emberek. Tudom is én már, miket kérdeztek folyton. Azt hiszem mindig egészen másra feleltem, mint amit kérdeztek tőlem.

Az asszony: Emlékszel arra az öreg emberre, aki mindig rezegtetta a fehér szakállát? Azt mondta, hogy amikor fiatal ember volt, sokszor beszélt a nagyapával. És csak nagy-

nehezen tudtam visszafojtani a nevetést, amikor elkezdett rezegni a szakálla.

A férfi: Én nem láttam.

Az asszony: Pedig ott állt, nem messze tőled. Ott állt mellette a polgármester, aki azt a hosszú és unalmas beszédet mondta. Azt hiszem egészen közönséges ember. És tapintatlan. Azt mondta, hogy a nagyapja úgy élt itt, mint egy paraszt.

A férfi: Nem így mondta.

Az asszony: De ez volt az értelme.

A férfi: Most már mindegy, csakhogy vége van. A vonat reggel indul s többet nem lát engem ez a rongyos falu. Hallatlan, hogy városnak merik magukat nevezni és se villany, se fürdőszoba ebben az utolsó szállóban.

Az asszony: Nem értem, hogy tudott itt élni a nagyapja. Pedig ő híres ember volt, ugy-e?

A férfi: Híres.

Az asszony: És miket irt?

A férfi: Miket? Hát verseket. Nem tudod azt a híres verset, amely úgy kezdődik: Hol volt . . . hol nem volt . . . (Egy fél percnyi kinlódás után.) Eh, nem tudom tovább. Az iskolában tanultam, de elfelejtettem.

Az asszony: Nem irigylem szegény nagyapát, hogy ilyen emberek között kellett élnie. És mindig itt volt?

A férfi: Mindig. Táblabíró volt a megyénél. Igazságos ember volt, ezért szerette mindenki.

Az asszony: Biztosan ezért. Mert ha csak verseket irt volna, miért szerették volna? A férfi: Jó ember volt, de nem tudott

a pénzzel bánni. Ha tud, akkor vagyont szerehelhetett volna, így meg inkább a magáét is elvesztette, semhogy még hozzá szerzett volna valamit. Ügyetlen volt. Inkább kevesebb verset irt volna.

Az asszony: Kevesebb verssel is lehetett volna híres ember, az igaz.

A férfi: De különben is, mivan nekem az ő hírességéből? Az, hogy le kell jönnöm ilyen utolsó helyre, ilyen undorító emberek közé és egy egész napot eltöltenem velük. Biztos, hogy beteg leszek a nehéz, szakaitlan ételeiktől.

(Az ajtón kopogtatás hallatszik. A nagy költő unokája ijedten rezzen össze. A felesége zavartan néz rá.)

A férfi: Ugy látszik, még mindig nincs vége a komédiának. Ha már egyszer itt vagyok, hát alaposan megkínóznak. (Az ajtó felé.) Szabad!

(Az ajtó kinyílik s két férfi lép be a szobába. Az egyik egy magas, ősbéjásztó hajú, tekintélyes külsejű ember, a másik fiatal, hegyesre kipödrött fekete bajuszsal.)

Az öreg: Bocsánatot kérünk a háborgatásért, de az ügy fontossága, amely idehozott bennünket . . .

A költő unokája (közbevág): Nem tesz semmit, uraim, tessék helyet foglalni.

A fiatal: Tetszik ismerni bennünket az ünnepélyről. Mi is ott voltunk. A megyénél szolgálunk mind a ketten s így jó forrásból tudjuk azt, amit el akarunk mondani . . .

A költő unokája: Fontos?

Az öreg: Nagyon fontos. Különösen

Magunkba kezdünk szállni és megállapítjuk, hogy az utóbbi évek és hónapok nagy gazdasági föllendülése talán mégsem volt olyan egészséges, mint a ahogy gondoltuk, hogy a spekuláció talán kissé túlmerész volt és nagyon is sokszor vállalt erejét meghaladó kötelezettségeket.

Azt az üzletemberek már régebben állapították meg, hogy tévutakon járt az európai államok egész gazdasági és vámpolitikája.

Rohamosan emelkedett a földbirtok értéke és az iparvállalatok részvényeinek az árfolyama. A tőzsdére csak úgy özönlött a magánok és a kisemberek pénze, mert ott állandóan uralkodott a hausse-láz és akik a legvakmerőbben játszottak, néhány hét alatt százazteket, milliókat nyertek.

Azzal vajmi kevesen gondoltak, hogy a földbirtok hozadéka arányban áll-e a befektetések összegével, hogy a kockázatokkal dolgozó iparvállalatok árfolyama megfelel-e az ipartelemek belső, állandó értékének?

A külső látszat úgy festett, hogy az ország duzzad a jóléttől. Csak az ejtette némileg gondolkodóba az embereket, hogy a külkereskedelmi mérleg ijesztően nagy passzívumot mutat fel, hogy gabonakivitelünk lassan fejlődik és állatexportunk óriásilag csökkent, iparcikkekből való behozatalunk pedig a kartellek által megdrágított árak folytán, messze túlhaladta exportunkat. A nagy iparállamokban a külkereskedelmi mérleg passzívuma senkit sem aggaszt, mert helyre üti a fizetési mérleg nagy aktívuma. De már a franciák visszariadnak a tőkeexport túlzásaitól.

Most, hogy a francia tőke, amely még a múlt évben oly erősen kinálkozott a magyar fővárosnak, teljesen kerül bennünket, — ami súlyos válságba sodorta a már említett ambiciózus középbankot — most kénytelenek vagyunk szigorú kritikát gyakorolni a legutóbbi évek pénzügyi és ipari alkotásai és rekorderedményei fölött.

Egyes szenzációs eseményekből megtudjuk, hogy hiteléletünk imponáns fejlődése jórésze tuitengés volt; hogy az évről-évre jobban duzzadó váltótárcákban sok a selejtes anyag; hogy sok vállalat fenomenális árfolyama csak képzelt értéktöbbleteket fejezett ki. Budapest székesfővárosa új sugárutakat tervez, amikor a közúti paloták százai roskadoznak a jelzőlogkölcsonók terhei alatt. A vidéki városok

önre nézve az, aki unokája annak a... (pátoszszal) annak a szentéletű nagy embernek, akiben a nemzet egyik legnagyobb költőjét tiszteli. (Ugy néz körül, mintha éljenést várna.)

A költő unokája: Igen. És mi az?

Az öreg (kis szünet után): Tetszik tudni, hogy az ön dicsőséges nagyapjának szobrot kellett volna emelni ebben a városban?

A költő unokája: Szobrot?

Az öreg: Igen, szobrot. Amikor a gyűjtést megindították s amikor a társadalom kitűnőségeit felkérték arra, hogy támogassák a mozgalmat, akkor szoborról volt szó, hatalmas ércszoborról, amely örök időkre hirdesse a nagy költő szülővárosának háláját...

A költő unokája: És?

Az öreg (lendülettel): És — egy egyszerű márványtábla lett belőle, pedig...

A fiatal (közbevág): És itt van az, amiért mi eljöttünk önhöz. Itt olyan visszaélésről, olyan nagy bünről van szó, amelyet önnek nem lehet eltűnni.

A költő unokája: Mi az?

Az öreg (halkított hangon, mintha félne a haligatázástól): A megyéné: elsikkasztották az összegyűjtött pénz felét...

A költő unokája (csodálkozva): Elsikkasztották? Kicsoda?

Az öreg: Először is az alispán, aki a gyűjtést vezette. Abból adta a szerdai vacsorákat, amelyeken az egész megye részt vett. Aztán a főjegyző, aki ellenőr volt.

A fiatal: A főjegyző most adta férjhez

milliók kölcsönöket vesznek fel olyan kulturalis célokra, amelyek majd csak későbbi jövőben fognak a lakosság reális szükségleteinek megfelelni!

A német nép a drágaság és a tulspekuláció alapokait már felismerte és a lehető legnagyobb mértékben, hét és félmillió szavazó-lappal tiltakozott az agrárvámok ellen, amelyek az élelmiszereket drágították meg, hozzájárulván ezzel a munkabérek és az ipari termelés egyéb költségeinek emelkedéséhez.

És mi itt Magyarországon az ott már felismert hibákat hatványozott mérvben követjük el. Mi a mi palotáinkat, huszmillió középbankjainkat sokkal gyöngébb alapokon építettük fel, mint a németek. Alacsonyabb kulturájú, csekélyebb keresőképességű népnek a vállára rakjuk az íelmi szereket, a lakások és a ruházati cikkek mostani árait, melyek ebben a tökenélküli országban sokkal magasabbak, mint az erőtelj duzzadó Németországban, a milliárdokban dúskáló Franciaországban. És a legszomorúbb az, hogy mi, akik ilyen szomorú anyagi helyzetben vagyunk, vajmi keveset törődünk égető gazdasági problémákkal és mint évek óta annyiszor, most ismét csak a tülekedő politikai pártok lyukas mogyoróival játszunk.

UJDONSÁGOK.

TÁJÉKOZTATÓ.

— A tengerészeti hatóság épületében levő m. kir. biológiai állomás és aquárium díjtalanul megtekinthető naponta d. e. 10-től 1-ig és d. u. 3-tól 6-ig.

— A Nákó-könyvtár az állami tisztviselők egyesülete tagjai részére minden pénteken este 6-tól 7-ig áll rendelkezésre a Cambieri-téri állami elemi fiúiskolában.

— A városi könyvtár naponta d. u. 5-től 8-ig áll a közönség rendelkezésére.

— A népkert (Giardino publico) nyitva van este 7 óráig.

— A temető naponta d. u. 6 óráig látogatható.

— A tersattói Frangepán-vár naponta megtekinthető egy korona beléptidj ellenében. (Feljárt a susáki híddal szemben levő lépcsőn vagy kocsin a susáki Boulevarde-on.)

— József főherceg diszkertje (a kormányzó palota mellett) megtekinthető a fenséges család távollétében hétköznapokon reggeltől estig. Vasárnap a kert zárva van. Beléptidj nincs.

— Az „Adriatica” cognacgyár susáki gyártelepe minden előzetes engedély nélkül megtekinthető reggel 9 órától este 6-ig.

a lányát. A hozomány ebből telt ki. Tessék csak érdeklődni, itt mindenki beszéli.

Az öreg: S kicsoda komisz ember az alispán! Engem, aki huszont esztendeje szolgálom tisztességgel és becsülettel ezt a megyét, folytonosan mellőz...

A fiatal: És ugyanakkor elsikkasztja azt a pénzt, amelyet a magyar társadalom az ön nagyatyjának ércszobrára gyűjt!

A költő unokája (némi zavarral): Köszönöm, uraim... Majd utána fogok nézni. (Idegesen.) Vannak önöknek adataik?

Az öreg (legyint a kezével): Adai? Az semmi, kérem. Itt ezt mindenki tudja. Ön hatalmas ember Pesten, ön azt megcsinálhatja, hogy elrendeljük a vizsgálatot.

A fiatal: Tessék elhinni, hogy az egész vármegye hálás lesz önnek, ha megszabadul az alispántól...

A költő unokája (már nagyon ideges és folyton a feleségére néz, mintha tőle várna tanácsot): Jól van, uraim, majd utána nézek Pesten. De most...

Az öreg (feláll) Igen. Késő van már, megyünk is. (Kezet nyújt.) Ne tessék elfelejteni. A dicső költő emléke megköveteli...

A költő unokája: Igen, igen, tudom. (Kikiséri az urakat.)

Az asszony: Mit gondolsz, igaz az, amit ezek beszéltek?

A költő unokája: Mit tudom én? (Ingerülten.) Mennyi kellemetlenséget okoz nekem ez a nagypapa!...

Hegedűs Gyula.

— A Danubius-hajógyár telepe, a rizshántalógyár, a papírgyár, a kőolajfinomítógyár, a torpedógyár és a susáki Litorale konzervgyár csak az illető gyárvezetőségek speciális engedelmével tekinthetők meg.

— A kivándorlási ház megtekintésére (Via Industria) a kir. kormányzóság ad ki belépőjegyeket.

— József főherceg látogatása. Tegnap este a budapesti gyorsvonattal Fiuméba érkezett József főherceg nagyobbik fia, József Ferenc főherceg. Vele jöttek katonai és egyházi tanárai is. Az állomástól automobilon mentek a Villa Giuseppebe, ahol néhány napig Klotild főhercegnő vendégei lesznek.

— Lukács László Lovranában. Lukács László pénzügyminiszter ma délelőtt néhány napi üdülésre Fiumén át Lovranába érkezett.

— Személyi hír. Bacsinszky Vladimír zágrábi üzletvezető ma délelőtt a budapesti gyorsvonattal Fiuméba érkezett.

— Osztrák miniszterek Abbaziában. Heindl és Truha osztrák miniszterek, valamint Korytowszky és Abrahamovicz volt miniszterek tegnap üdülés céljából Abbaziába érkeztek. Dr. Brav miniszter Lovranában tartózkodik.

— Wlassics Gyula a kivándorlási hajón. Az Abbaziában üdülő Wlassics Gyula v. b. t. t. a közigazgatási bizottság elnöke nejevel és két Rudnyánszky bárónóval tegnap délután 5 órakor ellátogattak a Cunard-társaság „Pannonia”-kivándorló gőzösére s a hajó minden részét nagy érdeklődéssel tekintették meg a hajó kapitányának vezetése mellett.

— A feltámadási körmenet. Holnap, szombaton este hat órakor lesz a tradicionális feltámadási körmenet. A körmenet a dómtéplomból indul, átvonul a calle San Bernardinon, a Scarpa-téren via Giacomo Leopardin és a Via del Fossón egy fél zászlóalj Jellasi katonaságot állítanak fel. A körmenetben a városi zenekar, a Scarpa-téri ceremóniakbana katona zenekar fog játszani. Holnap délután 3 órakor a szegényekháza lakói rendeznek körmenetet. A körmenetet a szegényekháza zenekara kíséri.

— A Wiener Tonkünstler Verein Fiumében. Ritka, nagy zenei élvezetben lesz része legközelebb Fiume zeneértő és zenekedvelő közönségének. A világhírű Wiener Tonkünstler-Verein nagyszabású nyilvános orkesztrális hangversenyt rendez folyó hó 14-én vasárnap délelőtt 11 órakor a városi színházban a Hangverseny-Egyesület patronátusa alatt. A közönség ehhez a nagy zenei attrakcióhoz csak véletlenség folytán jut, minthogy a bécsi zenekar átutazóban van Fiumében. A jegyek aránylag olcsók lesznek s szerdától fogva kaphatók lesznek Alpron Attilió divatárú cégnél a Corsón. A hangverseny délelőtt 11 órától körülbelül 3/4-ig fog tartani s műsorát legközelebb fogjuk közölni.

— Természetbarátok kirándulása. A Természetbarátok Turistaegyesületének fiumei csoportja husvét vasárnapján kirándulást rendez Noviba. Indulás Fiuméből Noviba hajón délelőtt 10 órakor, érkezés Noviba délután 1 órakor, Noviban egy órai pihenés. Gyaloglás vissza Selcen keresztül Cikvenicába. (Gyaloglás két óra.) Elindulás Cirkvenicából természetes gőzhajón este fél hétkor, megérkezés Fiuméba este nyolc órakor. Találkozás reggel fél tizkor a Dante-téren, a Central-kávéház előtt. Vendégeket szívesen lát a csoport.

— A «Skodra» megérkezett. Néhány héttel ezelőtt az Ungaro-Croata „Skodra” nevű gőzöse országos érdeklődés központjába került általa, hogy a hajót a Bojana folyón egy török erődből megtámadták és sortűzet intézték a parancsnoki hidra. Szerencsére a sortűz nem járt komolyabb következményekkel, mindössze csak két matróz sebesült meg könnyebben. Óvatosságból azonban a Skodrát már két torpedónaszád kísérte vissza Obotti török kikötőbe. Utjáról tegnap délután érkezett meg a

- **Elakadt Lloyd-gőzös.** Triesztből jelentik: A „Gizella” nevű Lloyd-gőzös gépe, utban Kalkutta felé, Kanea mellett felmondta a szolgálatot. A gőzöst visszahozták Triesztbe és a szállítmányt egy másik gőzösről viszik Kalkuttába. Az utasok és a postai küldemények továbbításáról egy Kaneában időző Lloyd-gőzös gondoskodik.

- **A kikötőből.** Április 5. Indult: „Uranó” osztrák gőzös Konstantinápolyból üresen; „Mátyás király” magyar gőzös Valenciából, 747 zsák kávéval, 585 zsák rizsszel, 500 zsák paprikával, 500 bál raffiával, 170 láda narancscsal és 200 zsák somacóval; „Brento” osztrák gőzös Triesztből üresen.

Indult: „Zichy” magyar gőzös Marseilleből, 240 tonna fával, 70 tonna cukorral, 40 tonna babbal, 20 paraffinnal és 20 tonna ásványvízzel; „Bagdad” német gőzös Hamburgba 600 tonna cukorral; „Nogaro” osztrák gőzös Arséba üresen.

- **Baleset a Pannonián.** Ma éjjel fél kettőkor a „Pannonia” kivándorlási gőzös rakodási munkái közben *Africh* József kikötőmunkás a hajófenékebe zuhant. Súlyos sérüléseivel a kórházba vitték.

- **A mentők működése.** A városi mentőállomás 1912. március havában 450 esetben nyújtott első segélyt. A kórházba 93 embert szállítottak.

Csak Mauthner-féle magvakat vásárolnak helyesen gondolkodó, számító gazdák és kertészek még akkor is, ha mások olcsóbbak volnának, mert tapasztalatból tudják, hogy ez csakis a magvak rovására és a vevők kárára lehetséges.

TŐZSDE.

	Ápr. 4 zárlat	Mai árf. 1/2 óra
Budapesti Értéktőzsde.		
Magyar hitelrészvény	836.—	
Osztrák hitelrészvény	658.—	
4%-os koronajáradék	89.45	
Osztr.-magy. államvasut	732.—	
Jelzálogbank	475.—	
Leszámitóbank	546.50	
Hazai Bank	302.25	
Magyar Bank és Keresk. R.-T.	670.50	
Rimamurányi	722.—	
Salgótarjáni	719.50	
Közuti Vasut	790.50	
Városi Villamos	427.—	
Adria	515.—	
Déli Vasut	107.75	
Magyar Cukoripar	3110.—	
Rizsgyár	4000.—	
Budapesti Gabonátőzsde. (50 kilogrammonként.)		
Buza áprilisra	11.34	
Buza májusra	11.36	
Buza októberre	10.77	
Rozs áprilisra	10.28	
Rozs októberre	8.80	
Tengeri májusra	8.79	
Tengeri júliusra	8.74	
Zab áprilisra	9.78	
Zab októberre	8.46	
Bécsi Értéktőzsde.		
Osztrák hitelrészvény	658.75	
Magyar hitelrészvény	836.—	
Osztrák magyar államvasut	732.50	
Alpesi	938.—	
Déli Vasut	—	
Skoda	—	
Osztr. koronajár.	89.65	

Nagypéntek ünnepe miatt a tőzsde zárva.

Fiumei és trieszti értékek:	Legutóbbi kötések átlagár.
Fiumei 4%-os kölcsönköt.	92.50
Magyar-Horvát Gözhajótárs.	ex 7000.—
Magyar Horvát Szabadhajózás	1020.—
Orient tengerhajózási társ.	1210.—
Osztrák Lloyd	548.—
Stabilim, Tecnico	9800.—
Navigazione Libera Triest	555.—
Austro-Americana	266.—
Fiume Kereskedelmi Bank	305.—
Litorale Bank és Takarékszövet.	240.—
Banca Fiumana	630.—
Fiumei Népbank	113.—
Magyar Olajgyár	ex 218.—
Prodotti Chimici	8700.—
I. Horvát Takarékpénztár	6000.—
Altal. Forgalmi r. t.	2500.—
„Kerka” dalmát vízművek r. t.	500.—
Spalato Portland Cement	ex 293.—
I. Trieszti Rizsgyár	362.—
Riunione Adriatica	1009.—
Assicurazioni Generali	4615.—
	Nap. 1056.—

Távirat ◀▶ Telefon

A véderőreform a Házban.

BUDAPEST, ápr. 5. A politikában teljes szélcsend uralkodik. A miniszterelnök és a miniszterek már mind megkezdték husvétüldülésüket. Április 12-én aztán újból megkezdődik a harc. A képviselőház napirendjére ismét a véderőreform tárgyalása van kitűzve s remélhetőleg ekkor játszódik le az obstrukció utolsó etapja. Az sem lehetetlen azonban, hogy a delegációk tárgyalásai miatt ismét elnapolják a Ház üléseit. A delegáció ugyanis április 4-én ül össze. A közös kormány újabb három havi indennitást fog kérni s azután nyomban hozzáfognak a közös költségvetés tárgyalásához. A Justh-pártból kiszivárgott hírek szerint az ellenzéki delegátusok nagy vitára készülődnek s így nincs kizárva, hogy a monarchia május 1-én közös ex-lexbe kerül.

Zágrábban minden csöndes.

ZÁGRÁB, ápr. 5. Mindenütt a legnagyobb csend és nyugalom uralkodik. Egyetlen hang sem hallatszik a királyi biztos kinevezése és az alkotmány felfüggesztése ellen. Ebből azt következtetik, hogy a helyzet a bánra nézve kedvező. A horvátok a váratlan politikai fordulattól nagyon meglepetten és nagyon meglepte őket az, hogy a bán nem alkalmaz különösebb katonai karhatalmat és hogy a várt atrocitások is elmaradtak.

Horvát obstrukció a magyar képviselőházban.

BÉCS, ápr. 5. A „Reichspost” mai száma zágrábi tudósítás alapján azt írja, hogy a horvát-szerb koalíciónak 18 tagja, akiket annak idején a szabor magyar országgyűlésbe küldött és ezen az alapon ma is tagja a képviselőháznak, husvét után megjelenik a magyar parlamentben, hogy szóvá tegye Cuvaj királyi biztos kinevezését. A horvátok a legerélyesebben és legélesebben fognak tiltakozni az alkotmány felfüggesztése ellen. Nagyon valószínű, hogy obstrukálni fognak és alkalmat adnak az elnököknek, hogy minél gyakrabban megvonják a szót a horvát képviselőktől.

Csehek a horvátok mellett.

PRÁGA, ápr. 5. A csehek nagy politikai akciót indítottak a horvátok mellett. A *Cseszko Szlovo* mai számában azt írja, hogy a cseh nemzeti párt végrehajtó bizottsága tegnapi ülésében hosszasan foglalkozott a horvát alkotmány felfüggesztésével és elhatározta, hogy az ügyet a cseh képviselők a legélesebb formában fogják szóvá tenni a birodalmi tanácsban, a tartománygyűléseken és a delegációkban.

Khuen-Héderváry gróf kitüntetése.

BUDAPEST, ápr. 5. A király megengette, hogy gróf *Khuen-Héderváry* Károly miniszterelnök a német Hohenzollern-házi rend nagykeresztjét viselhesse.

Véres családi tragédia.

BUDAPEST, ápr. 5. Az V. kerület Csendes-utcájában ma éjjel, jóval éjjel után rémes családi tragédia játszódott le. *Pintér* Lajos a Budapesti Egyesült villamossági Rt. igazgatója előbb feleségére, aztán önmagára lőtt. A tragédia oka ismeretlen. A férj meghalt, az asszony haldoklik.

Öngyilkos ápolónő.

BUDAPEST, ápr. 5. A Vörösmarty-utca 55 szám ház harmadik emeletéről leugrott egy elegánsan öltözött úri hölgy s azonnal meghalt. Ma délelőtti megállapították, hogy az öngyilkos hölgy *Schafarzik* Gizella ápolónő, akinek viszonya volt *Falk* Vilmos nyomdai gépmesterrel. A viszonyok következményei mutatkoztak s ezért az ápolónőt elbocsátották kórházból. Nemsokára ezután *Falk* is elhidegült iránta s emiatt lett öngyilkos a szerelmében csalódott hölgy.

Gyilkosság az utcán.

HÖDMEZŐVÁSÁRHELY, ápr. 5. A susanai városrészben ma reggel az utcán vérbefagyva találták *Ajtai* Miklós lőkereskedőt. A vizsgálat során megállapították, hogy *Ajtai* szóváltásból kifolyólag társa, *Nika* Ferkovics gyilkolta meg. A gyilkost letartóztatták.

Telefonzavarok.

BUDAPEST, ápr. 5. A legutóbbi országos zivatar nagy kárt tett az egész ország telefon és távirat hálózatában. Az ország számos városa napokon keresztül el volt a telefon-összeköttetéstől vágva. *Klimesch* Ottó, központi telefon igazgatónak jelentése szerint a vihar különösen az ország déli részén fekvő telefonvezetéseket rongálta meg.

Turisták katasztrófája.

INNSBRUCK, ápr. 5. A felső Krajna mentén fekvő hegyekbe *Stark* stuttgarti tanár nagyobb társasággal kirándulást rendezett. A turistákat egy hólavina eltemette. Több mentőexpedíció indult a szerencsétlenül járt turisták holttestének felkutatására.

Újabb rablótámadás Párisban.

PÁRIS, ápr. 5. Páris mellett, a Joassy és Ivny közötti úton leütöttek egy levélhordót. A rablók a zsákmánnyal elmenekültek.

A törökök tripoliszi hadereje.

ALEXANDRIA, ápr. 5. Az „Alohal” című lap intervjút közöl *Edhem* pasától, a tobruki török haderőnek Konstantinápolyba betegen visszatérő parancsnokától, aki szerint a törökök Tobruknál 10.000 főnyi török és 40.000 arab katonával rendelkeznek. A senussi törzsek főnökeit sikerült a szent háborúnak megnyerni s a senussiak legközelebb Derna elé vonulnak, jól felfegyverkezve.

Török-szerb határviellongás.

KONSTANTINÁPOLY, ápr. 5. A kossóvi váli jelentése szerint Kumata községben a török csendőrség és egy harminc tagú szerb banda között harc keletkezett. Öt szerbet a törökök agyonlőttek.

Ütközet Bengázi mellett.

BENGÁZI, ápr. 5. A Suahi-Osmanban elfoglalt új pozíciók megerősítési munkálatait tegnap több beduin banda megakartta zavarni. Az oázis előtti terület megtisztítására két zászlóaljot küldtek a sivatagba. Az olasz csapatok visszajűzték a beduinokat. A törökök délelőlt 10 órakor Coeffiából és Sidi-Mufferből rendes támadást intéztek az oázis ellen, az olaszokat azonban erős tüzéség és egy hadihajó védte, úgy hogy visszaverhették a törököket. Olasz részről csekély a veszteség, a törökök vesztesége pedig ismeretlen.

Raktárnok kerestetik

egy nagyobb raktár önálló vezetéséhez vasáru és festékszakma ismerete ugy-szintén a magyar vagy a német nyelven kívül az olasz esetleg a horvát nyelv tudása megkívánatik. Ajánlatok «Raktárnok 741» jellegére a kiadóhivataltba címezendők.

Beteg a román király.

BUKAREST, ápr. 5. *Károly* román királyt májbetegség gyötri s emiatt kénytelen az ágyat őrizni. Állapota nem ad aggodalomra okot.

Katasztrófa a dinamitgyárban.

TURIN, ápr. 5. Avigliában tegnap felrobbant a dinamitgyár egyik nitroglicerinkészüléke, amely a telep egy részét rombadöntötte, egy mérnököt és egy munkást megölt, tizenkét munkást pedig súlyosan megsebezett.

Az angol szénsztrájk folytatása.

LONDON, április 5. A bányászok föderációjának végrehajtó bizottságánál 201.013 szavazat esett a sztrájk folytatására. A szombati országos értekezleten határozatot fognak hozni, melyben a munka újból való felvételét fogják ajánlani.

Ékszer-arany-ezüst és china-ezüst-árak

dús választékban szigorú szolid kiszolgálás mellett kaphatók

Steiner Ferencz

ékszerész cégégnél.

::: Fiume, CORSO 35. :::

Tisztelettel értesítjük a n. é. közönséget, hogy a VIA GIUSEPPE PARINI 6. sz. alatt lévő

fodrász termet

társulásunk folytán közösen vezetjük s minden szaktudásunkat és erőnket a t. vendégek kényelmének és igényeinek kielégítésére fogjuk fordítani.

Tisztelettel

Zárits János és Szerblyin István
fodrászmesterek

Tisztelettel értesitem a n. é. közönséget, hogy

a cantridai fürdő vendéglőjét átvettem.

Izletes, jó konyha kitűnő bel- és külföldi borok és sörök, gyönyörű kerthelyiség és óriási terras az áll. t. vendégeim rendelkezésére. Számos látogatást kér

WOLFAHRT JENŐ vendéglős.

Bulián János új cipőkereskedése - Fiume

Piazza del Commercio (a kapucinus templommal szemben)

Nagy választék a legjobb gyárakból eredő mindenféle cipőkben, felnőttek és gyermekek, valamint speciálisan munkások részére **szolid, jutányos árakon.**

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gymorhajósoknak székszorulásban szenvedőknek.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszertárban és jobb fűszerüzletben.

GUTORI FÖLDES KELEMEN

aradi gyógyszerész által készített

Margit-Créme

legjobb arckenőcs mely 2-3 nap alatt ifjítja és szépíti az arcot.

Margit-Créme egyedüli szer szeplő, májfoltok, pattanások, bőrátka (Mitesser) ráncok, kítűések stb. ellen.

Margit-Créme páratlan szer bőrpattanások, wimmerlik, arc- és kézörösdés, napbarnítás ellen.

Margit-Créme bámulatos hatása abban rejlik, hogy bőrre kenve, ez rögtön felveszi és ez okozza azon csodás átalakulást, hogy egy szeplővel, vagy májfoltokkal fedett arc 2-3 nap alatt fehérré lesz.

Margit-Créme teljesen ártalmatlan, nem zsíros, az arc nem lesz fényes, azért nappal is használható.

A Földes-féle Margit-Créme ára: nagy tégely 2 korona, kis tégely 1 korona.

Margit-puder fehér, rózsas vagy crém színben 1 kor. 20 fillér.

Margit-szappan darabja 70 fillér.

Cakis akkor valódi, ha minden doboz gutori FÖLDES KELEMEN gyógyszerész Arad, felirattal és címerrel van ellátva.

Utánzatoktól óvakodjunk!

Kapható Fiumében: Skodnik H. Babich Hinko, Catti György, Prodám Johann, Franco Prodám és Dr. Mizzan A. gyógyszertárakban, Ernesto Benco, Jechel Francesco Pavacich Fratelli Papp R. és Capudi M. drogériákban.

Kovács József

női szabó

ABBAZIA. Postaépület,

Mérték után a legolcsóbb árak mellett készít angol és francia női ruhákat.

Hálószoba butorberendezések

és egyes butordarabokat részletfizetésre is kaphatók

Herskovits S. butorkereskedő
Via Gius. Parini 6.

Valódi brünni szövetek

az 1912. évi tavaszi és nyári idényre.

Egy szelvény	1 szelvény 7 korona
3.10 m. hosszú	1 szelvény 10 korona
teljes férfiruhához	1 szelvény 15 korona
(kabát, nadrág és mellény)	1 szelvény 17 korona
elegendő, csak	1 szelvény 20 korona

Egy szelvényt fekete szalonruhához 20.- K.-ért szintegy felöltőszövetet, turistalódent, selyemkamarit stb. gyári árakon küld mint megbízható és szolid cég mindenütt ismert posztgyári raktár

Siegel-Imhof Brünn

Minták ingyen és bérmentve

Az előnyök, a melyeket a magánvevő élvez, ha szövet-szükségletét közvetlen Siegel-Imhof cégégnél, a gyári piacon rendel meg, igen jelentékenyek. Szabott, legolcsóbb árak. Óriási választék. Mintahú, figyelmes kiszolgálás, még a legkisebb rendelésnél is, teljesen triss árban.

Magyar-Horvát Tengeri Gőzhajózási R.-T., Fiume.**Fiuméből Dalmáciába és Olaszországba.**

A turisták által elismert legrövidebb és legkényelmesebb összeköttetés.

Fiume-Dalmácia: naponta hajóindulás, ezek közül hetenként 4 gyorsjárat Fiuméből Zara, Spalato, Curzola, Gravosa (Ragusa) Castelnovo és Cattaroba. Az utazás tartama Gravosáig csak 20 óra, Cattarói csak 24 óra.

Fiume-Venezia: hetenként 3-6 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume Ancona: hetenként 2-3 gyorshajó-összeköttetés.

Fiume-Ravenna: hetenként egy járat oda és vissza.

Ezen gőzösköz közvetlen csatlakozásban közlekednek a Budapest felől érkező és Budapestre induló gyorsvonatokkal, melyek a hajóállomásig és onnan közlekednek, ugyancsak Veneziában és Anconában az olasz vonatokkal csatlakoznak Róma, Nápoly, Bari, Brindisi, Bologna, Firenze, Milano felé stb.

Fiume-Corfu-Patras kétszer havonként.

A gőzhajók modern kényelemmel, hálófülkékkel, kitűnő étteremmel és a kényelmes és kellemes utazás minden kellekeivel vannak felszerelve.

Bővebb felvilágosítást nyújt az igazgatóság és a m. kir. államvasutak városi menetjegyjirodája

Hungaria Pensio Lussingrande

Elegáns, napos lakószobák; férfi- és hölgy-szalón, kert, 2 terras. Villanyvilágítás.

Teljes penzió: lakás háromszori étkezéssel napi 7.- korona.

Ragályos és tuberkulotikusok nem fogadtatnak be.

Pichelmayer Lajos tulajdonos.

Cselédbiztosítás. Alapított 1872. Életbiztosítás.

„CARITAS“

Önsegélyző egyesület m. sz. Igazgatósága: Budapest V., Váci-körút 46. (saját házban)

Biztosítsa cselédjét.

Az 1898. évi XXI. t. c. szerint a megbetegedett cseléd közkegyintézményi ápolási költségeit a cseléd gazdája tartozik megfizetni.

Biztosítás esetén a kórházi díjakat a Caritas fizeti.

Évi díj cselédenként 5 Kor.

tekintet nélkül a cseléd változására! A Caritasnál élet és gyermekbiztosítások is köthetők.

Biztosításokat fölvesz a Caritas

Fiumei Főügynökség

Balázs Márton, Via Galileo Galilei 7. l. em.

Telefon 14-15.

Reggelizés előtt félpohár

Schmidthauer-féle

Használata valódi áldás gymorhajósoknak székszorulásban szenvedőknek.

Kapható Fiume és vidékén minden gyógyszertárban és jobb fűszerüzletben.

Igmándi keserűvíz

Az elrontott gyomort

2-3 óra alatt teljesen

rendbehozza,

Kis üveg 40 fillér.

Nagy üveg 60 fillér

Az összes államokban szabadalmazott és mindennemű kalács, tészta és kenyér dagasztására szolgáló

Eclipse dagasztógép

a jelenkor legtokéletebb gépe, megtakarít időt és pénzt és **minden konyhában nélkülözhetetlen.**

Három perc alatt lehet vele 6 kgnyi tésztát, bárminőt, akár kenyér akár sütemény készítésére a legkisebb parányig tökéletesen átdagasztani. A gép acélból készült, egyszerű szerkezettel bír, duplán be van fehér horgannyal, vonva nem rozsdásodik soha és minden asztalon könnyen megerősíthető. **Ára 30 K.** Szállítja a The Eclipse Selling Company képviselője a magy.-osztrák tengerpart részére Eckel Egon, Fiume, Via del Fosso 9.

A husvéti ünnepekre!
OMCIKUS M.
fűszer és csemegeüzlete
Erzsebettér és Via Ciotta sarkán.
TELEFON 10-74.

Ajánlja következő árukat:
Fehér liszt kilója — 40 fill-től fejtebb
Cukor " 1.08 kor-tól "
Olaj literje 1.20 " "
Mázi zsír kilója 2.08 " "

Nagy küldemény prágai és gráci sonkákban, természetes, tiszta vajban, hentesárkban, sajtokban, mindennemű csemegekben és gyümölcskonzervekben.

Finom pezsgőborok, champagne, cognac, rum és likőrök.

Jutányos árak. Pontos kiszolgálás.

„Mercur” könyvnyomdai műintézet

FIUME

Via Operai 12. Telefon sz. 932.

Könyvnyomdai munkák elsőrendű előállításban.

Magyar könyvnyomda.

Árajánlattal vidékre is készséggel szolgál.

ABBAZIA

CAFÉ WAGNER KÁVÉHÁZ.

Fényűzően berendezett kávéterem. Külön játék és billiárd szalonok. Tengerparti terras és kerthelyiség. Bel- és külföldi lapok nagy mennyiségben. Különlegességek és frissítők.

Számos látogatást kér
WAGNER RICHARD, tulajdonos.

LOVRANA

„ADRIA” KÁVÉHÁZ

Nagy strandterrasse, gyönyörű tengeri kilátás. A legelőkelőbb társaságok találkozó helye. Abbaziából hajón és villamoson kellemes kirándulás.

Tulajdonos: Glück Alfonz
a Quarnero kávéháznak sok éven át volt igazgatója.

Ha egészségét félti
„ADRIA”

savanyu vizet igyék,

mely igen olcsó és kristálytisza. Baktériummentes magas hegyi forrásvíz. Természetes szénsavval telítve fertőző betegségek, étvágyzavaroknál és emésztési nehézségeknél igen hasznos ital. Borral keverve, kellemes üdítő hatású.

Mindenhol kapható!

Töltőtelep ABBAZIA Friedrichshof.

Ne vegyen ékszert

mig meg nem győződik arról, hogy a legdivatosabb ékszert, legolcsóbban nálam szerezheti be

Vincze János, ékszerész
ABBAZIA, Antoniusshof.
Divatos korall tárgyak.

Kávéház megnyitás!!

Értesitem a n. é. közönséget, hogy a volt Balaton vendéglő helyiségében levő Riviera kávéházat átvettem.

Ejjel nyitva. — Kitűnő kávéházi italok — Szombat és vasárnap zene. — Billiárd.

Tisztelettel Farkas Arnold kávé

Hartweg Testvérek

Fiume, Via Acquedotto 11. sz.

Első fiumei és tengerparti gőzruhafestő és vegytisztító intézet. Kifogástalanul fest és tisztít.

SCHÖN I. :: Szépség és hajápolási terme :: SCHÖN I.

Via Carducci 12. II. em.

A legújabb módszer szerint arc- kéz- láb-ápolás (manicur, pedicur) villamos arcmassázs (vibrations massage) szemölcslovetel és arcban levő szőr eltávolítása, tyukszemvágás stb. Diszfűsülések elvállaltatnak. Fűsülések és hajmosások a rendelő lakásában is elvégeztetnek.

Telefon 11-88.

Guczul András

ABBAZIA Antoniusshof

Elsőrangú uri és női szabó.

Kitüntetve a párizsi nemzetközi kiállításon. A tavaszi és nyári újdonságok már kaphatók.

Ruhavasalás elfogadtatik.

Üzletáthelyezés.

Értesitem a n. é. közönséget, hogy zongoratermemet Via Porto 5-ről áthelyeztem Corso 14. szám alá.

Figlio di G. Potosnjak

Zongorák a legelső gyárakból. Mérsékelt árak. Eladás készpénzre, fizetésre is. Kélszöngorák, zongoracsere és javítás.

A legajánlatosabb fiumei szállók:

„Deák” szálló

a Deák-korzón és dependance-a a

Bonavia szálló

Via Edm. Amicis. 4.

Mindkét szalóban kitűnő konyha és árnyas kertek. Fajborok és valódi

Pilzeni ösforrás sör.

Tulajdonos
Ederer-Burger Gyula.

Catti György utóda

cs. és kir. udvari szállító

GYÓGYSZERTÁRA

a városi torony mellett.

Ajánlja magát minden orvosi rendelés azonnali és exakt elkészítésére. Kapható minden gyógyszerészeti különlegesség, gyógyszappanok, az összes ásványvizek, toalettcikkek és szépitőszerek stb. stb.

A Tengerpart minden jogos panaszt közöl és minden közérdekű felszólalásnak helyt ad.

ROLO ISTVÁN (ezelőtt Ertl) MAGYAR ÉTTERMEI

ABBAZIA.

Magyar villásreggeli. Rendkívüli olcsó árak. Állandóan frissen csapolt pilseni és kőbányai sör. A szállóában olcsó szobák, penzióval vagy anélkül.

Első fiumei magyar uri és női

FODRÁSZTEREM

Fiume, Adria palota.

Végez hajmosást, hajfestést külön női teremben. Mindenféle hajmunka olcsón teljesítetik. Lakásokba, ugye egyes meghívásokra, mint havi előfizetésekre ügyes fodrásznót küld.

Az uri teremben jó és pontos kiszolgálás.

Telefon 11-60.